

PSALMEN

114-117

De psalmen van het Pascha in het licht van
Jezus' naderende dood en opstanding

GELEZEN UIT

Herziene Statenvertaling

BELUISTER OF BEKIJK

versvoorvers.org/psalmen/114-117

BELUISTER OF BEKIJK

Inhoud

1	De Hallel en Jezus' laatste Pascha	4 min	4
2	Psalm 113 en Jezus' vernedering	2 min	5
3	De onvruchtbare vrouw en Jezus' geboorte	2 min	7
4	Psalm 114 en het water uit de rots	3 min	8
5	Uittocht, Jordaan en bevende bergen	4 min	9
6	Beven voor God en het oordeel over Jeruzalem	3 min	12
7	Jezus vernieuwt de betekenis van het Pascha	2 min	13
8	Gods eer en wil in Jezus' lijden	4 min	15
9	Afgoden en mensen die op hun god lijken	3 min	17
10	Israël, priesters en godvrezenden	3 min	19
11	De aarde en het gezag van de mens	2 min	21
12	Menselijk gezag en de kracht van gebed	4 min	22
13	Met God regeren door gebed	4 min	24
14	Psalm 116 over dood en opstanding	2 min	27

15	De beker van het heil en Jezus' lijden	2 min	28
16	De kostbare dood van Gods Dienaar	3 min	30
17	Jezus vervult Zijn gelofte in Jeruzalem	3 min	32
18	Psalm 117 en de redding van de heidenen	2 min	33
	Om verder te lezen		35

1

De Hallel en Jezus' laatste Pascha

We gaan nu naar Psalm 114. Dat is de tweede van een groep van zes psalmen waarover ik in onze vorige les al een inleiding heb gegeven. Die zes zijn Psalm 113 tot en met 118. We zeiden dat de Joden die de Egyptische Hallel noemden. Het woord Hallel betekent lofprijzing. Waarom deze groep de Egyptische Hallel werd genoemd, weet ik eerlijk gezegd niet. Misschien kwam dat doordat er in deze psalmen een aantal verwijzingen staan naar de Joden in Egypte, vooral in Psalm 114. Of, wat waarschijnlijker lijkt, misschien is het gebruik om deze psalmen samen te zingen ontstaan onder de Joden in Egypte. Dat is heel goed mogelijk. Ik neem aan dat het antwoord op die vraag met genoeg onderzoek wel te vinden zou zijn, maar ik heb het niet belangrijk genoeg gevonden om uit te zoeken waarom deze de Egyptische Hallel worden genoemd.

Wat ik interessant vind aan deze psalmen, zoals ik eerder al zei, is dat ze ten tijde van het Pascha werden gezongen. De eerste twee, Psalm 113 en 114, werden vóór de Paschamaaltijd door de Joden gezongen, en de laatste vier, Psalm 115 tot en met 118, werden na de maaltijd gezongen. In het Evangelie van Markus, hoofdstuk 14, vers 26, wordt ons verteld dat Jezus, nadat Hij met Zijn discipelen de laatste Paschamaaltijd, het laatste avondmaal, had gehouden, samen met hen een lofzang zong, een lied. Waarschijnlijk zongen ze deze groep psalmen als lofzang, aangezien dat het gebruik van de Joden was.

Wat ik duidelijk wilde maken, is dat veel van de uitspraken in deze psalmen bij die gelegenheid een bijzondere betekenis voor Jezus zouden hebben gehad. Hij ging immers direct vanuit die kamer, na het zingen van deze psalmen, naar de hof van Gethsémané om gearresteerd te worden en slechts enkele uren later gekruisigd te worden. Hij wist dus dat Zijn dood ophanden was. Hij kende de betekenis ervan, en ongetwijfeld zag Hij die betekenis ook in veel van deze psalmen terwijl Hij ze zong.

Ik wil niet zeggen dat deze noodzakelijkerwijs messiaanse psalmen genoemd zouden worden. Hoewel ik veronderstel dat we ze in zekere zin zo zouden kunnen noemen, omdat zoveel ervan in de ene of de andere betekenis naar Christus verwijzen. Maar het is niet zo dat deze geschreven zijn als profetieën over de Messias, alsof de psalmist bewust sprak over het toekomstige messiaanse tijdperk of over het lijden van de Messias. Het waren veeleer psalmen met bewoordingen die door de Heilige Geest waren geïnspireerd. Die bewoordingen zouden dubbele betekenissen hebben gehad en voor Jezus een bijzondere, secundaire betekenis hebben gehad. Voor de gemiddelde Jood konden ze een primaire betekenis hebben, maar voor Jezus hadden ze bij deze gelegenheid, toen Hij ze vlak voor Zijn eigen dood zong, een secundaire, diepere betekenis.

Sommige van deze psalmen zouden Hem zelfs over Zijn dood hebben gesproken, daar ben ik zeker van. Hoewel we er niet voor honderd procent zeker van zijn dat Hij er op deze manier over dacht, kunnen we ons voorstellen wat Hij gedacht moet hebben op grond van wat ons in de Schriften wordt verteld over de dingen die Hem die nacht bezighielden. Deze psalmen moeten een aantal van deze gedachten bij Hem in herinnering hebben geroepen.

2

Psalm 113 en Jezus' vernedering

We hebben Psalm 113 al behandeld. Daarin stonden een aantal dingen die Jezus naar mijn gevoel bijzonder diep geraakt zouden hebben. In vers 6 wordt over God gezegd:

Die zeer laag ziet, in de hemel en op de aarde;

PSALMEN 113:6

Jezus was God, Die Zich vernederd had om onder de mensen te leven. Deze verbinding met zelfvernedering volgt de Engelse vertaling waarop de uitleg van de spreker berust; de aangehaalde HSV spreekt hier over God Die 'zeer laag ziet'. In vers 7 en 8 van Psalm 113 wordt gezegd dat God de arme uit het stof opricht en hem tussen vorsten op een gezaghebbende plaats zet. Dat zou een beeld zijn van hoe Jezus omwille van ons arm

was geworden en gestorven was en als het ware tot het stof was gegaan. Niet dat Zijn lichaam tot ontbinding was overgegaan, maar Hij was naar de plaats van de dood gegaan. Dat is wat stof gewoonlijk symboliseerde, vooral in de psalmen. En daaruit was Hij opgewekt om met vorstelijk gezag te regeren.

Dan is er de laatste uitspraak in vers 9:

Die de onvruchtbare doet wonen in haar gezin: een blijde moeder van kinderen. Halleluja!

PSALMEN 113:9

Daarbij komen een paar gedachten naar voren. Eén daarvan is dat Jezus in Johannes 16 tegen Zijn discipelen zei dat Hij op dat moment als een vrouw was die op het punt stond te bevallen. Hij ging door barensnood heen, door de weeën, maar uit deze inspanning zou een mannelijk kind geboren worden, namelijk de gemeente. Deze uitleg volgt de specifieke Engelse bewoordingen van de spreker; Johannes 16:21 spreekt in de HSV algemener over een vrouw in barensnood en een mens die geboren wordt. Daardoor zou alle pijn de moeite waard zijn. Het zou zelfs vreugde teweegbrengen wanneer die vrucht tevoorschijn kwam. Het is zoals er in Hebreeën over Jezus geschreven staat:

terwijl wij het oog gericht houden op Jezus, de Leidsman en Voleinder van het geloof. Hij heeft om de vreugde die Hem in het vooruitzicht was gesteld, het kruis verdragen en de schande veracht en zit nu aan de rechter hand van de troon van God.

HEBREEËN 12:2

Hij verwachtte dat er een bepaalde vreugde uit deze beschamende, afschuwelijke ervaring zou voortkomen. Dat is dus één betekenis die dit voor Hem gehad kan hebben.

3

De onvruchtbare vrouw en Jezus' geboorte

Dat wordt ook geïllustreerd door Paulus' aanhaling uit Jesaja 54, over de onvruchtbare die meer kinderen voortbrengt dan de getrouwde vrouw. De getrouwde vrouw is Israël en de onvruchtbare vrouw staat voor de heidenen. En, ironisch genoeg, zouden de heidenen, die voordien onvruchtbaar waren geweest en nooit enig nageslacht voor God hadden voortgebracht, uiteindelijk meer kinderen van God voortbrengen dan de Joden ooit hebben gedaan.

Een laatste gedachte is dat het Hem zelfs aan Zijn eigen bovennatuurlijke geboorte herinnerd kan hebben. Veel mensen in het Oude Testament waren immers geboren uit vrouwen die onvruchtbaar waren geweest. Samuël bijvoorbeeld, en trouwens ook Izak.

Ook de moeder van Jakob en Ezau, Rebekka, was daarvoor onvruchtbaar geweest. Rachel was een tijdlang onvruchtbaar. Toen opende de Heere haar baarmoeder en kon ze Jozef en Benjamin baren. Zoveel mensen in de Schriften werden geboren uit vrouwen die onvruchtbaar waren voordat God hun baarmoeder opende. Elisabeth, de moeder van Johannes de Doper, was onvruchtbaar. Al deze vrouwen waren onvruchtbaar en brachten uiteindelijk belangrijke mannen van God ter wereld.

De moeder van Jezus was niet in dezelfde zin onvruchtbaar, maar Zijn geboorte was even bovennatuurlijk als die van hen, en zelfs nog bovennatuurlijker, omdat Zijn moeder maagd was. Maagden kunnen geen kinderen krijgen, omdat ze maagd zijn. Als ze geen maagd meer zijn, kunnen ze kinderen krijgen, maar zolang ze maagd zijn, kunnen ze geen kinderen krijgen. In zekere zin verkeren ze dus in de onvruchtbaarheid van de maagdelijkheid. Toch was het in de onvruchtbaarheid van de maagdelijkheid dat Maria zwanger werd en Jezus baarde. De verwijzing naar de onvruchtbare vrouw die een blijde moeder van kinderen wordt, zou Hem dus ook kunnen herinneren aan dat wonderbaarlijke element in Zijn eigen geboorte bij de menswording.

Er ging dus waarschijnlijk van alles door Hem heen. Elk van deze gedachten, of allemaal, kan gemakkelijk bij Hem zijn opgekomen toen Hij die laatste avond deze liederen zong.

4

Psalm 114 en het water uit de rots

Het andere lied dat ze vóór de maaltijd zongen, was Psalm 114. In deze psalm vinden we niet veel wat Hem noodzakelijkerwijs aan Zijn eigen bediening zou hebben herinnerd. Het is voornamelijk een beschrijving van de bevrijding uit Egypte, en daar draaide de viering van het Pascha natuurlijk helemaal om. Het is passend dat ze bij de viering van het Pascha zo'n lied zongen, want elke keer dat ze het vierden, herdachten ze hun bevrijding uit Egypte.

Dit is een korte psalm. Hij spreekt over hoe de natuur, de Rode Zee en ook de rest van de schepping reageren wanneer God optrekt om Zijn volk te bevrijden. Toch eindigt hij met een verwijzing naar Christus. Aan het einde staat in vers 8 dat God:

Die de rots veranderde in een waterplas, hard gesteente in een waterbron.

PSALMEN 114:8

Dat is een verwijzing naar de rots die water voortbracht.

De apostel Paulus gaf in het tiende hoofdstuk van 1 Korinthe aan dat die rots een type of een afbeelding van Christus was. In 1 Korinthe 10:4 zegt Paulus:

en allen dezelfde geestelijke drank gedronken hebben. Zij dronken namelijk uit een geestelijke rots, die hen volgde; en die rots was Christus.

1 KORINTHE 10:4

1 Korinthe 10:4 spreekt erover dat de Joden in de woestijn uit de rots dronken, en dat was een symbool van Christus. Of Paulus zegt dat die rots Christus was, maar volgens mij moeten we zijn woorden zo begrijpen dat de rots Christus voorstelde. Het was een type of een afbeelding van Christus.

We zien dus inderdaad een verwijzing naar Christus, Die de levende wateren geeft. Misschien was dat bij deze gelegenheid veelbetekenend, omdat er op de rots geslagen moest worden voordat het water er de eerste keer uit kon komen. De eerste keer zei God tegen Mozes dat hij een staf moest nemen en op de rots moest slaan, en de rots bracht water voort. Als die rots Christus voorstelt, betekent dit dat er op Hem geslagen moest worden, zoals op die rots, om de levende wateren van de Heilige Geest te kunnen voortbrengen en zegen in de wereld te brengen.

Wanneer ze dus in vers 8 de uitspraak in herinnering riepen dat God water uit de rots had gegeven, zou dat de Joden die dit zongen natuurlijk doen denken aan het hele beeld van Mozes die op deze rots sloeg en het water dat eruit voortkwam. Jezus wist dat die rots over Hem sprak. Hij zou daarom natuurlijk denken aan het feit dat er op Hemzelf geslagen zou worden, wat de volgende dag al zou gebeuren. Er zou op Hem geslagen worden, met als gevolg dat de Heilige Geest, de levende wateren, naar Zijn volk zou uitstromen.

5

Uittocht, Jordaan en bevende bergen

Het eerste deel van de psalm viert voor het grootste deel eenvoudigweg de bevrijding uit Egypte. Er staat:

Toen Israël uit Egypte trok, het huis van Jakob uit een volk met een vreemde taal, werd Juda Zijn heiligdom, Israël Zijn koninklijk bezit.

PSALMEN 114:1-2

Deze psalm is waarschijnlijk geschreven nadat het koninkrijk was verdeeld. Dat wil zeggen: na de dagen van Salomo viel de Joodse natie, of de Israëlsche natie, uiteen in twee koninkrijken, het noorden en het zuiden. Het noordelijke koninkrijk was Israël en het zuidelijke Juda. Dat zou verklaren waarom de schrijver hier afzonderlijk over die twee spreekt. Hoewel hij spreekt over een tijd waarin ze nog niet van elkaar onderscheiden waren, waren het op het moment dat hij schreef wel twee afzonderlijke naties, Israël en Juda. Hij zegt dus dat ze in die dagen in zekere zin eigenlijk één waren:

werd Juda Zijn heiligdom, Israël Zijn koninklijk bezit. De zee zag het en vluchtte, de Jordaan deinsde achteruit,

PSALMEN 114:2-3

Dat de Jordaan werd teruggedreven, is hier natuurlijk niet hetzelfde als hun bevrijding uit Egypte. Dit gebeurde veertig jaar later, toen ze Kanaän binnengingen. Het water van de Jordaan kwam tot stilstand en ze trokken over droge grond de Jordaan door. Dat was toen Jozua hen leidde, veertig jaar na de uittocht.

Er staat:

de bergen sprongen op als rammen, de heuvels als lammeren.
Wat was er, zee, dat u vluchtte, Jordaan, dat u achteruit deinsde?

PSALMEN 114:4-5

De zee hier zou niet de Jordaan zijn. In vers 3 en vers 5 worden zowel de zee als de Jordaan genoemd. Het gaat dus zowel over de doortocht door de Rode Zee als over de oversteek van de Jordaan, hoewel er tussen die gebeurtenissen veertig jaar van

omzwervingen lagen. Beide leken op elkaar, omdat God in beide gevallen het water teruggedreef, zodat het volk over droge grond naar de overkant liep. Hij spreekt dus tegen de Jordaan en tegen de Rode Zee. Hij zei:

Wat was er, zee, dat u vluchtte, Jordaan, dat u achteruit deinsde?
Wat was er, bergen, dat u opsprong als rammen, en u, heuvels,
als lammeren?

PSALMEN 114:5-6

Nu is het niet duidelijk waarop de bergen en de heuvels slaan. Het is heel goed mogelijk dat ze op de regeringen van Kanaän slaan, want in sommige profetische geschriften staat het woord berg voor een regering of een koninkrijk. Dat zullen we zien wanneer we bij de profeten komen, in het bijzonder bij Jesaja, maar ook bij anderen. Het is bepaald niet ongebruikelijk dat de profeten symbolische taal gebruiken en een volk of een koninkrijk beschrijven als een berg of een heuvel, afhankelijk van de vraag of het groot of klein is. Dat zullen we bij de profeten vaak zien.

Het punt is dat dit zou kunnen slaan op het feit dat de Kanaänitische volken werden verdreven en wegvluchtten, of renden als wilde schapen die voor gevaar vluchten. Of het zou kunnen slaan op de berg Sinaï en het bergland eromheen, en op de manier waarop dat schudde en beefde toen de wet werd gegeven. Dat is mogelijk. Of misschien slaat het wel helemaal nergens in het bijzonder op, behalve dan dat dit een wereldschokkende gebeurtenis was. Het zou gewoon heel symbolische taal kunnen zijn, die eenvoudig zegt dat het een wereldschokkende gebeurtenis was toen God Israël schiep. Daarom wordt er figuurlijk en dichtterlijk gesproken over de heuvels en de bergen die huppelen, rennen en beven.

6

Beven voor God en het oordeel over Jeruzalem

Er staat in vers 7:

Beef, aarde, voor het aangezicht van de Heere, voor het
aangezicht van de God van Jakob,

PSALMEN 114:7

Deze psalm spreekt dus opnieuw over Jezus, Die geslagen wordt en levend water voortbrengt. Dat staat aan het einde ervan.

Toen Hij die nacht deze woorden uit vers 7 zong:

Beef, aarde, in de aanwezigheid van de Heer, moet dat nogal ironisch hebben geleken, omdat de mensen op aarde die nacht helemaal niet zouden beven bij het zien van Hem. Ze zouden zich hoogmoedig tegen Hem verheffen, hoewel Hij de Heere was, hoewel Hij de God van Jakob was. Ze bevonden zich voor Hem, en ook Pilatus stond voor Hem.

Eigenlijk beefde Pilatus wel, vooral toen hij hoorde dat Jezus de Zoon van God werd genoemd. Toen beefde hij. Hij was bang en zei:

Waar kom je vandaan?

Pilatus was werkelijk aangegrepen door de situatie. Maar de ironie ervan was dat de Joden, die voor hun God hoorden te beven, niet voor Hem beefden. Ze gaven Hem niet de eerbied en de vrees die Hem toekwamen. In plaats daarvan verhieven ze zich hoogmoedig tegen Hem.

Maar hoewel zij op dat moment de overhand leken te hebben, weten wij nu dat Jezus niet alleen de dood overwon, maar ook hen. Want na Zijn opstanding kwam in het jaar 70 na Christus het oordeel over de Joden, toen de stad werd verwoest. Dat kwam door die nacht. Omdat ze in deze nacht en op de volgende dag Jezus kruisigden, werd Jeruzalem veertig jaar later verwoest.

Jezus zei in Lukas, hoofdstuk 19, dat er een rechtstreeks verband bestond tussen de twee gebeurtenissen. Hij zei:

Want er zullen dagen over u komen dat uw vijanden een wal rondom u zullen opwerpen, u zullen omsingelen en u van alle kanten in het nauw zullen brengen. En zij zullen u met de grond gelijkmaken en uw kinderen in u verpletteren. Ook zullen zij in u geen steen op de andere steen laten, omdat u het tijdstip waarop er naar u omgezien werd, niet hebt onderkend.

LUKAS 19:43-44

En dat gebeurde dus ook. De verwoesting van Jeruzalem in het jaar 70 na Christus was een rechtstreeks gevolg van de dingen die gebeurden in de nacht en op de volgende dag waarop Jezus dit lied zong.

De aarde, en vooral de Joden, hadden een bijzondere reden om in Zijn aanwezigheid te beven, hoewel Hij op dat moment niet naar hen uithaalde. Hoewel zij zich tegenover Hem in een machtspositie leken te bevinden, veranderde dat niets aan het feit dat Hij hun Heere en de God van Jakob was. Daarom hoorden zij te beven. Als ze hadden geweten wat hun hierdoor uiteindelijk zou overkomen, zouden ze hebben gebeefd.

7

Jezus vernieuwt de betekenis van het Pascha

Nu was er een onderbreking in de avond, want op dat moment zouden ze hun maaltijd eten. We weten dat Jezus in de nacht waarin Hij de maaltijd at, enkele ongewone dingen deed. Eén daarvan was dat Hij Zich met een handdoek omgordde, rondging en de voeten van Zijn discipelen waste. Dat begrepen ze eerst niet. Maar later legde Hij uit dat zij dienaren zoals Hij moesten worden om groot te worden in Zijn Koninkrijk.

Daarna legde Hij hun uit dat Hij wegging en dat Hij de Heilige Geest zou zenden. Hij legde uit dat een van hen Hem zou verraden en dat een van hen Hem driemaal zou verloochenen. Al deze dingen gebeurden met Hem. Ze gebruikten de maaltijd, en

Jezus sprak tijdens de maaltijd andere woorden dan ze gewend waren. Gewoonlijk aten ze namelijk het brood en herdachten ze het lam, het paaslam, en dronken ze de beker en herdachten ze het bloed dat op hun deurposten was aangebracht. Maar deze keer zei Hij:

En Hij nam brood en nadat Hij gedankt had, brak Hij het en gaf het aan hen met de woorden: Dit is Mijn lichaam, dat voor u gegeven wordt. Doe dat tot Mijn gedachtenis.

LUKAS 22:19

Hij zei:

Evenzo nam Hij ook de drinkbeker na het gebruiken van de maaltijd en zei: Deze drinkbeker is het nieuwe testament in Mijn bloed, dat voor u vergoten wordt.

LUKAS 22:20

Er gebeurden dus veel ongewone dingen tijdens die specifieke viering van het Pascha. Jezus en Zijn discipelen hadden het Pascha daarvoor waarschijnlijk drie keer samen gevierd zonder dat er iets buitengewoons gebeurde, maar deze keer was het anders. We weten dat ze aan het einde een lofzang zongen. Dat zullen in het bijzonder deze volgende vier psalmen zijn geweest, waarvan er één heel kort is, zoals je kunt zien: Psalm 117. Sommige bevatten meer passages dan andere die rechtstreeks betrekking hadden op wat er die avond speelde. Maar er stond genoeg in, vooral in Psalm 118, wat bij Jezus veel emoties zal hebben opgeroepen toen Hij ze zong en nadacht over hun diepere betekenis. In Psalm 115 staat:

8

Gods eer en wil in Jezus' lijden

Niet ons, HEERE, niet ons, maar geef Uw Naam eer, om Uw goedertierenheid, om Uw trouw. Waarom zouden de heidenvolken zeggen: Waar is toch hun God? Onze God is immers in de hemel, Hij doet al wat Hem behaagt.

PSALMEN 115:1-3

Ik geloof dat dit sterk overeenkomt met wat Jezus die nacht dacht. Denk eraan dat Hij in de hof van Gethsémané zei:

En nadat Hij iets verder gegaan was, wierp Hij Zich met het gezicht ter aarde en bad: Mijn Vader, als het mogelijk is, laat deze drinkbeker aan Mij voorbijgaan. Maar niet zoals Ik wil, maar zoals U wilt.

MATTHEÛS 26:39

Niet aan ons, maar aan U, God, komt de eer toe. Jezus zei:

Maar Ik zoek Mijn eer niet; Eén is er Die haar zoekt en Die oordeelt.

JOHANNES 8:50

We kunnen zien dat Hij daarom naar het kruis ging. Hij ging niet naar het kruis voor Zijn eigen eer. Het was een schandelijke ervaring, een grote schande en vernedering die Hij toen doorstond. Maar Hij deed het tot eer van Zijn Vader. De expliciete formulering over het verheerlijken van de Vader is hier de parafrase van de spreker; Johannes 8:50 zegt in de HSV dat Jezus Zijn eigen eer niet zoekt.

Dus in de nacht waarin Hij op het punt staat gevangengenomen te worden, zingt Hij:

Niet ons, HEERE, niet ons, maar geef Uw Naam eer, om Uw goedertierenheid, om Uw trouw.

PSALMEN 115:1

Nee, het gaat niet om Mij, niet om Mijn wil, maar om de Uwe.

Toen Jezus aan het kruis hing, was dat in wezen wat veel van de spotters zeiden. Hij had gezegd dat God aan Zijn kant stond. Waar is God nu? Laat God Hem redden als Hij een welgevallen in Hem heeft, enzovoort. Dat was de strekking van wat degenen die niet in Hem geloofden zeiden toen Hij aan het kruis hing. Hij zei: Waarom zouden zij zulke dingen mogen zeggen? Maar:

Onze God is immers in de hemel, Hij doet al wat Hem behaagt.

PSALMEN 115:3

Met andere woorden, ondanks het feit dat Jezus aan het kruis hing, ondanks het feit dat het leek alsof God niet met Hem was, kon Jezus vol vertrouwen spreken. Zelfs tegen degenen die wisten dat God met Jezus was, maar dachten: misschien zit God niet werkelijk meer op de troon, kon Hij zeggen:

Onze God is immers in de hemel, Hij doet al wat Hem behaagt.

PSALMEN 115:3

In Jesaja 53 wordt over de Messias gezegd:

Maar het behaagde de HEERE Hem te verbrijzelen, Hij heeft Hem ziek gemaakt. Als Zijn ziel Zich tot een schuldoffer gesteld zal hebben, zal Hij nageslacht zien, Hij zal de dagen verlengen; het welbehagen van de HEERE zal door Zijn hand voorspoedig zijn.

JESAJA 53:10

Het behaagde de HEERE Hem te verbrijzelen. De reden dat dit Hem behaagde, is niet dat Hij ervan genoot Hem pijn te zien lijden, maar dat het resultaat ervan Hem behaagde, namelijk het behoud van de wereld. God heeft dus alles gedaan wat Hem behaagde.

Het idee hier is dat de omstandigheden er slecht uitzien. De heidenen zeggen werkelijk: waar is God nu? Omdat alles er zo slecht uitziet, lijkt het alsof je onmogelijk kunt volhouden dat God er is. Het antwoord aan hen is: God is in de hemel. Hij doet precies wat Hem behaagt, ongeacht hoe het eruitziet.

Dat is precies wat Jezus in gedachten moet hebben gehad toen Hij aan het kruis hing en zij zeiden: waar is Uw God nu? In Zijn gedachten moet Hij hebben gedacht: Mijn God is in de hemel en Hij doet precies wat Hem behaagt. Het is niet zo dat er op dit moment iets gebeurt wat tegen Zijn wil ingaat. Dit is iets wat Hij vanaf het begin van het heelal heeft gepland. Het kan lijken alsof God niet op de troon zit en alsof God de situatie niet in de hand heeft, maar Hij brengt op dit moment Zijn wil ten uitvoer. Hij doet alles wat Hem heeft behaagd.

9

Afgoden en mensen die op hun god lijken

De verwijzing naar de heidenen en hun afgoden is bijna humoristisch en beledigend voor de heidenen. Er staat:

Hun afgoden zijn zilver en goud, het werk van mensenhanden: zij hebben een mond, maar spreken niet; zij hebben ogen, maar zien niet; zij hebben oren, maar horen niet; zij hebben een neus, maar ruiken niet; hun handen, die tasten niet; hun voeten, die gaan niet; er komt geen geluid uit hun keel.

PSALMEN 115:4-7

Dat is een beschrijving van de afgoden, de goden van de heidenen. De goden van de heidenen zien eruit als iets wat leeft, maar ze hebben geen enkel leven. Ze hebben handen, voeten, ogen, een neus, enzovoort, maar geen van die dingen werkt. Ze leven niet. Ze hebben alleen de gedaante, de vorm van iets wat leeft, maar ze hebben in werkelijkheid geen enkel leven.

Vervolgens wordt over degenen die hen aanbidden gezegd:

Laat wie ze maken hun gelijk worden, al wie op hen vertrouwt.

PSALMEN 115:8

Met andere woorden, zoals de afgoden van de heidenen dood zijn — ze zien eruit alsof ze leven, maar in werkelijkheid leven ze niet — zo geldt dat ook voor de heidenen zelf die ze aanbidden.

Er is, geloof ik, een principe in de Schrift dat we kunnen onderscheiden: mensen gaan inderdaad op hun god lijken. Wat je ook aanbidt, wat je ook verafgoodt, daar zul je geleidelijk op gaan lijken. Dat ligt voor de hand. Als je rocksterren verafgoodt, zul je steeds meer hun denkpatronen overnemen. Je zult de neiging hebben om er net zo uit te zien als zij, enzovoort. Mensen hebben inderdaad de neiging te gaan lijken op datgene wat ze aanbidden en verafgoden.

Als wij Jezus aanbidden, zegt de Bijbel:

Wij allen nu, die met onbedekt gezicht de heerlijkheid van de Heere als in een spiegel aanschouwen, worden van gedaante veranderd naar hetzelfde beeld, van heerlijkheid tot heerlijkheid, zoals dit door de Geest van de Heere bewerkt wordt.

2 KORINTHE 3:18

We worden dus inderdaad zoals Hij. Zij die afgoden aanbidden, worden volgens de lezing van de spreker zoals hun afgoden. De gebruikte Engelse Bijbeltekst formuleert dit als een constatering; de HSV geeft het weer als: ‘Laat wie ze maken hun gelijk

worden, al wie op hen vertrouwt.' In welk opzicht? Ze wekken de indruk dat ze leven, maar hebben geen werkelijk leven. We zouden specifieker kunnen zijn en kunnen zeggen dat hun afgoden het werk van mensenhanden zijn. Zo worden ook de heidenen door mensen gevormd. Dat wil zeggen, ze zijn niet zichzelf. Ze volgen de massa.

Ze lopen met de kudde mee. De mening die mensen over hen hebben, vormt hun manier van denken en bepaalt wat ze gaan doen en welke beslissingen ze nemen. Ze zijn blind. Ze zijn geestelijk blind. Ze zijn geestelijk doof. Ze hebben geen geestelijke zintuigen. Ze zijn ongevoelig. Deze dingen kunnen over hen gezegd worden. Geestelijk zijn ze dood. Geestelijk zijn ze ongevoelig. Ze zijn geestelijk blind en doof. Ze worden gevormd door mensenhanden, in plaats van zichzelf te zijn. Dat is dus in wezen een beoordeling van de afgoden en van degenen die ze aanbidden.

10

Israël, priesters en godvrezenden

Dan hebben we in vers 9 tot en met 11 één uitspraak die tot drie groepen mensen wordt gedaan. De uitspraak luidt:

Israël, vertrouw op de HEERE, Hij is hun hulp en hun schild.
Huis van Aäron, vertrouw op de HEERE, Hij is hun hulp en hun schild. U die de HEERE vreest, vertrouw op de HEERE, Hij is hun hulp en hun schild.

PSALMEN 115:9-11

Maar vers 9 is gericht tot Israël, vers 10 tot het huis van Aäron en vers 11 tot:

U die de HEERE vreest, vertrouw op de HEERE, Hij is hun hulp en hun schild.

PSALMEN 115:11

We vinden dezelfde drie groepen, in dezelfde volgorde, genoemd in vers 12 en 13, waar staat:

De HEERE heeft aan ons gedacht: Hij zal zegenen, Hij zal het huis van Israël zegenen, Hij zal het huis van Aäron zegenen. Hij zal zegenen wie de HEERE vrezen, de kleinen met de groten.

PSALMEN 115:12-13

Weer die drie groepen.

Nu zijn deze drie groepen niet gewoon herhalingen van elkaar. Israël was één groep. Het was het volk Israël, waarschijnlijk zonder de Levieten, aangezien het huis van Aäron, waarmee de priesters bedoeld zouden zijn, afzonderlijk wordt genoemd. Maar in wezen zondert hij Israël als volk af om het een bijzondere aansporing te geven. Dan zondert hij het priesterschap af om hen op dezelfde manier aan te sporen. Vervolgens spreekt hij zelfs tot degenen die de Heere vrezen.

Je herinnert je misschien dat er heidenen waren die geen proselieten waren geworden, maar wel in de God van de Joden geloofden. Een proseliet was iemand die zich vanuit een heidense godsdienst tot het jodendom bekeerde. Om een proseliet te zijn, moest een heiden zich laten besnijden, de wet van Mozes en alles wat daarbij hoorde onderhouden, en een volwaardige Jood met Joodse voorrechten worden. Maar er waren heidenen die niet bereid waren zo ver te gaan. Ze waren niet bereid zich te laten besnijden en de feestdagen en alles te onderhouden, maar ze geloofden wel in de God van de Joden. Ze bezochten de synagoge omdat ze de woorden van God wilden horen, en ze werden godvrezenden genoemd. Dat was specifiek hun benaming. Ze werden godvrezenden genoemd. Het waren heidenen die niet volledig Joods waren. Ze waren geen proselieten geworden, maar ze geloofden in de ware God en vreesden Hem. Daarom werden ze godvrezenden genoemd.

Hier zien we de drie groepen: Israël, het priesterschap binnen Israël en dan de godvrezenden. Zij krijgen allemaal dezelfde aansporing: vertrouw op de Heere. Hij is hun hulp en hun schild.

Dan worden dezelfde drie groepen aangesproken in vers 12 en 13, waar staat dat de Heere hen zal zegenen.

Dan staat er:

De HEERE zal u meer en meer zegenen, u en uw kinderen. U bent gezegend door de HEERE, Die hemel en aarde gemaakt heeft.

PSALMEN 115:14-15

11

De aarde en het gezag van de mens

Nu is dit volgende vers volgens mij van grote betekenis. Er staat:

De hemel, de hemel is van de HEERE, maar de aarde heeft Hij aan de mensenkinderen gegeven.

PSALMEN 115:16

Dit verwijst natuurlijk terug naar Genesis, waar God de mens maakte en hem heerschappij over de aarde gaf.

Er zijn veel mensen die geloven dat de mens geen heerschappij meer over de aarde heeft. Zij geloven dat de mens heerschappij kreeg, maar die verloor omdat hij er verkeerd mee omging, en dat de heerschappij nu aan satan is gegeven. Ik geloof dat de mens nog steeds de rechtmatige heerschappij heeft. God heeft die nooit van hem afgenomen en voor zover ik de Schriften begrijp, heeft satan de heerschappij nooit werkelijk verdiend. Satan is een overweldiger. Satan beheerst de mensen van de wereld, maar de enige reden waarom hij er zelfs maar belang bij heeft hen te beheersen, is dat zij inderdaad heerschappij hebben. Hij beheerst hun heerschappij door hen te beheersen. Maar de heerschappij is niet wettig op satan overgegaan, alsof hij het recht heeft over de wereld te regeren. De heerschappij behoort wettig nog steeds aan de mens toe. Het is alleen zo dat de mens haar niet op de juiste manier kan uitoefenen, omdat hij zelf onder de slavernij van satan is gekomen.

De reden waarom dat van betekenis is, is dat wanneer een mens onder de slavernij van satan vandaan komt, hij als mens zijn recht op heerschappij over de aarde behoudt. In feite moest God daarom een mens worden. Ik geloof dat dit de voornaamste betekenis van de menswording is: dat God een mens werd. Waarom? Alleen maar zodat Hij Zich in ons kon verplaatsen? Ik weet zeker dat dit er voor een deel bij hoorde, maar volgens mij had het een veel diepere betekenis, namelijk dat God de heerschappij aan de mens had gegeven.

God kon de aarde niet terugvorderen en er heerschappij over verkrijgen zonder Zelf een mens te worden, omdat alleen leden van het menselijk geslacht de heerschappij rechtmatig konden uitoefenen. God zou haar niet gewoon terugnemen omdat de mens er verkeerd mee was omgegaan. Dat was het risico dat God nam. Hij gaf haar niet onder voorwaarden aan de mens. Hij zei wel tegen de mens:

Op de dag dat je zondigt, zul je sterven, maar Hij zei niet: 'Ik zal de heerschappij van je terugnemen.'

12

Menselijk gezag en de kracht van gebed

De mens heeft dus nog steeds rechtmatig gezag over de aarde. Maar Jezus, de Zoon des mensen, de mens die de mensheid vertegenwoordigt, is de Enige Die werkelijk volledig gezag over haar heeft verworven en zich geheel aan de gebondenheid aan satan heeft ontworsteld. En Hij bevrijdt ons nu uit die gebondenheid. De betekenis die dit naar mijn overtuiging voor ons in deze tijd heeft, houdt verband met gebed en met wat gebed werkelijk is. De aangelegenheden van deze wereld worden uiteindelijk niet door de duivel en ook niet door God bestuurd. Nu is dat misschien niet helemaal waar, want de Bijbel zegt dat God de wereld bestuurt. Maar in zekere zin worden de aangelegenheden van de mensen door de mens bestuurd. Daarom is er zoveel oorlog en dergelijke, omdat de mens doet wat hij wil. God is ook soeverein, maar zoals ik de Schriften begrijp, mengt God Zich alleen met toestemming in de heerschappij van de mens. Dat wil zeggen: gebed is Gods manier om toestemming te krijgen om op aarde

te doen wat Hij wil doen, omdat God de aarde heeft weggegeven. Ik geloof niet dat God zo onfatsoenlijk of oneervol is dat Hij met geweld terugneemt wat Hij vrijwillig heeft weggegeven.

Ik geloof dat God bezig is mensen te doen opstaan, leden van het menselijk geslacht waaraan Hij de aarde heeft gegeven, die Hem in gebed zullen aanroepen en Hem zullen vragen precies die dingen te doen die Hij wil doen. Dat zijn dingen waarin Hij door het ontbreken van gebed wordt beperkt. Als mensen Hem niet vragen, denk ik niet dat Hij op aarde in beweging kan komen. Hij kan andere dingen doen, maar Hij kan niet noodzakelijkerwijs iets op aarde doen. Dat ligt gedeeltelijk op het terrein van de theorie, maar het is ook op bepaalde Schriftuurlijke gedachten gebaseerd.

Er staat dat Jezus in Nazareth geen enkel machtig werk kon doen omdat, zo staat er, zij zo weinig geloof hadden.

En Hij kon daar geen kracht doen, maar Hij legde slechts enkele zieken de handen op en genas hen. En Hij verwonderde Zich over hun ongeloof. En Hij trok de dorpen in de omgeving rond en gaf er onderwijs.

MARKUS 6:5-6

Ook staat er dat de kinderen van Israël de Heilige van Israël beperkten. De Engelse bron verbindt dit met hun ongeloof en het niet binnengaan van het Beloofde Land.

Zij stelden God opnieuw op de proef en beperkten de Heilige van Israël. Zij dachten niet meer aan Zijn machtige hand, aan de dag dat Hij hen van de tegenstander verlost.

PSALMEN 78:41-42

Zij geloofden niet en daardoor beperkten zij Hem. Wij zouden kunnen denken dat Hij hen, ook al geloofden zij niet, met geweld naar binnen had kunnen brengen, maar Hij mengde Zich er niet in. Als zij geen geloof hadden, als zij Hem niet aanriepen en niet op Hem vertrouwden, kon Hij niets voor hen doen.

Hoewel die Schriftgedeelten niet noodzakelijkerwijs zo ver gaan dat ze zeggen dat God niets kan doen behalve door gebed, geloof ik niettemin dat dit een Bijbels beginsel is: God heeft de aarde aan de mensenkinderen gegeven. Er staat niet dat Hij haar aan hen heeft gegeven en dat zij haar vervolgens weer zijn kwijtgeraakt. Er staat:

De aarde heeft Hij gegeven, wat betekent dat zij haar nog steeds bezitten. Zij is nog steeds van hen. Hij heeft haar gegeven, en niet: Hij gaf haar en daarna raakten zij haar kwijt. Alleen al de uitdrukking:

De hemel, de hemel is van de HEERE, maar de aarde heeft Hij aan de mensenkinderen gegeven.

PSALMEN 115:16

betekent dat zij, wat Hem betreft, nog steeds van hen is. Maar Hij wacht totdat zij Hem aanroepen om in te grijpen en te doen wat Hij wil.

Hij zoekt mensen die zich bewust zijn van Zijn wil, die Hem zullen aanroepen, zich aan Hem zullen vastgrijpen en Hem geen rust zullen geven totdat Hij de dingen volbrengt die Hij wil doen. Ik geloof dat dit het voornaamste beginsel achter gebed is: wij vragen God om datgene te doen waarom wij het recht hebben te vragen. Niet dat wij het recht hebben Hem bevelen te geven, maar wij hebben het recht de wereld te regeren. Daarom hebben wij het recht Hem uit te nodigen om binnen te komen en in de wereld dingen voor ons te doen. In werkelijkheid vragen wij of er dingen voor Hem gedaan mogen worden.

13

Met God regeren door gebed

Hoe dan ook, het feit dat God de aarde aan de mens had gegeven, kan op bepaalde momenten een vergissing hebben geleken. Dat gold vooral die bewuste nacht, toen Jezus zou worden overgeleverd aan goddeloze mensen, die zouden laten zien hoe verdorven, goddeloos en onrechtvaardig mensen konden zijn en hoe zij gezag misbruikten. Het waren de Joodse religieuze gezagsdragers die in deze situatie hun

gezag misbruikten en zulke verdorven dingen deden om de dood van Jezus te bewerkstelligen. Toch liet dit alleen maar zien hoe slecht de mens omging met het gezag en de heerschappij die God hem had gegeven.

God gaf de mens de aarde. Over het algemeen hebben mensen er met hun heerschappij een puinhoop van gemaakt en hebben zij haar niet goed bestuurd. Maar God roept mensen die met Hem zullen regeren, zegt de Bijbel.

Als wij volharden, zullen wij ook met Hem regeren. Als wij Hem verloochenen, zal Hij ons ook verloochenen.

2 TIMOTHEÛS 2:12

en ik geloof dat gebed Zijn middel is om ons te vormen en ons te leren hoe wij met Hem moeten regeren. Door gebed brengen wij Zijn hand daadwerkelijk in beweging.

Het was John Wesley die zei: „God doet niets dan als antwoord op gebed.” Of dat een Bijbelse waarheid is, kan voor zover ik weet niet definitief worden vastgesteld op grond van één enkele uitspraak in de Schrift. Maar ik geloof dat Wesley's uitspraak enkele beginselen belichaamt die in heel wat verschillende Schriftgedeelten worden genoemd. Ik ben er in elk geval volledig van overtuigd dat zij waar is.

Ze is gebaseerd op het feit dat de Schrift zegt:

De hemel en de hoogste hemel zijn van de Heer, wat betekent dat Hij daar kan doen wat Hij wil. Maar Hij heeft, in de uitleg van de spreker, de heerschappij over de aarde aan de mensen gegeven. Dat wekt de indruk dat de aarde, anders dan de hemel, die van Hem is, van de mens is. In de hemel kan God doen wat Hij wil zonder iemand om toestemming te vragen en zonder dat iemand Hem erom vraagt. Op aarde is dat niet altijd zo.

Daarom zei Jezus, toen Hij ons leerde bidden, dat we moesten bidden:

Bidt u dan zo: Onze Vader, Die in de hemelen zijt. Uw Naam worde geheiligd. Uw Koninkrijk kome. Uw wil geschiede, zoals in de hemel zo ook op de aarde.

MATTHEÛS 6:9-10

Gods wil wordt in de hemel al gedaan. Dat is Zijn gebied. Daar kan Hij doen wat Hij wil. Maar Hij wacht tot wij Hem vragen om Zijn wil op aarde te laten gebeuren zoals in de hemel. Dus ik geloof dat dit hele principe, dat volgens mij in het onderwijs grotendeels verwaarloosd wordt, overeenkomt met mijn ervaring. Ik heb niet veel mensen hierover onderwijs horen geven. Sterker nog, ik weet niet zeker of ik ooit iemand er veel onderwijs over heb horen geven. Maar ik geloof dat het in dit vers staat. Er staat:

De doden zullen de HEERE niet prijzen, evenmin al wie in de stilte neergedaald zijn. Maar wij zullen de HEERE loven, van nu aan tot in eeuwigheid. Halleluja!

PSALMEN 115:17-18

Nu geloof ik dat die laatste uitspraak in vers 17 en 18 ook betekenis heeft gehad doordat Jezus wist dat Hij het graf in zou gaan. Hoewel Hij zei dat de doden de Heere niet loven, zegt Hij niettemin: „Ik zal het wel doen. Ik ga sterven, maar Ik zal weer leven om de Heere te loven.” Dat wijst natuurlijk op de opstanding, althans voor Hem, maar waarschijnlijk niet voor de psalmist.

14

Psalm 116 over dood en opstanding

Als we verdergaan met Psalm 116, staat er:

Ik heb de HEERE lief, want Hij hoort mijn stem, mijn smeekbeden. Want Hij neigt Zijn oor tot mij, daarom zal ik Hem al mijn dagen aanroepen. Banden van de dood hadden mij omvangen, angsten van het graf hadden mij getroffen, ik ondervond benauwdheid en verdriet. Maar ik riep de Naam van de HEERE aan: Och HEERE, bevrijd mijn ziel! De HEERE is genadig en rechtvaardig, onze God is een Ontfermer. De HEERE bewaart de eenvoudigen; ik was uitgeteerd, maar Hij heeft mij verlost. Mijn ziel, keer terug tot uw rust, want de HEERE is goed voor u geweest. Ja, U, HEERE, hebt mijn ziel immers gered van de dood, mijn ogen van tranen, mijn voet van struikelen. Ik zal wandelen voor het aangezicht van de HEERE in de landen der levenden.

PSALMEN 116:1-9

Alle verwijzingen naar de opstanding in dit gedeelte zijn volgens mij nogal duidelijk als iemand erop let. Er wordt verwezen naar het feit dat ik vernederd werd en dat de Heere mij toch hielp. Vers 3:

Banden van de dood hadden mij omvangen, angsten van het graf hadden mij getroffen, ik ondervond benauwdheid en verdriet.

PSALMEN 116:3

Maar de Heere bewaarde mij, enzovoort. De woorden in vers 8:

Ja, U, HEERE, hebt mijn ziel immers gered van de dood, mijn ogen van tranen, mijn voet van struikelen.

PSALMEN 116:8

Al deze uitdrukkingen konden gemakkelijk betrekking hebben op Zijn naderende dood en opstanding. Waarschijnlijk gold dat niet voor de schrijver van de psalm, maar wel voor Jezus toen Hij hem zong.

Dan staat er:

Ik heb geloofd, daarom spreek ik. Ik ben zeer verdrukt geweest.

PSALMEN 116:10

Met andere woorden: ik heb deze dingen in geloof uitgesproken. Er is een zekere mate van geloof voor nodig om deze dingen te zeggen. Dat is wat Hij zegt. Omdat ik geloof in God heb, kan ik deze dingen zeggen, want op dit moment ziet het er niet zo uit. Op dit moment ziet het er niet naar uit dat ik in het land van de levenden zal wandelen. Op dit moment lijkt het erop dat ik zal sterven. Maar in geloof zeg ik:

Ik zal wandelen voor het aangezicht van de HEERE in de landen der levenden.

PSALMEN 116:9

15

De beker van het heil en Jezus' lijden

Ik zei, in mijn haast: Alle mensen zijn leugenaars. Wat zal ik de HEERE vergelden voor al Zijn weldaden, die Hij mij bewees?

PSALMEN 116:11-12

Luister:

Ik zal de beker van het heil heffen en de Naam van de
HEERE aanroepen.

PSALMEN 116:13

Dat doet jou ongetwijfeld denken aan Lukas 22, vers 17, zoals het mij daar ook aan deed denken, toen Jezus bad:

En nadat Hij een drinkbeker genomen had en gedankt had, zei
Hij: Neem deze en deel hem onder elkaar.

LUKAS 22:17

En toch werd hij niet van Hem weggenomen. Toen Petrus Jezus probeerde te verdedigen, zei Petrus:

Jezus dan zei tegen Petrus: Steek uw zwaard in de schede.
De drinkbeker die de Vader Mij gegeven heeft, zal Ik die
niet drinken?

JOHANNES 18:11

Merk op dat Hij Zich schikte naar de wil van Zijn Vader. Hij nam de beker aan, die hier de beker van behoud genoemd zou worden.

Wanneer de Joden dit tijdens het Pascha zongen, dachten ze natuurlijk aan de beker die als onderdeel van de ceremonie geheven werd.

Daarbij dachten ze terug aan het bloed van het lam in Egypte, en dat alles zou voor de Joden de algemene betekenis van dit gedeelte zijn. Maar Jezus beseftte dat Hij die nacht een andere beker zou aannemen, dat de Vader Hem een beker te drinken zou geven voor de hele mensheid. Dus wanneer Hij deze woorden zegt:

„Ik zal de beker van het behoud heffen en de Naam van de Heere aanroepen”, zegt Hij in feite: „Ik zal van de Heere dit pad aanvaarden dat behoud zal brengen, en Ik zal eenvoudig God aanroepen. Ik zal Mijn zaak in Zijn handen leggen.”

16

De kostbare dood van Gods Dienaar

In vers 14 en 15 staat de passage waar het nu om gaat.

Mijn geloften zal ik aan de HEERE nakomen, nu, in de tegenwoordigheid van al Zijn volk. Kostbaar is in de ogen van de HEERE de dood van Zijn gunstelingen.

PSALMEN 116:14-15

De uitspraak in vers 15 wordt vaak tegenover christenen aangehaald, en misschien heb je haar al eens gehoord, vooral als je bij de begrafenis van een christen bent geweest. Daar wordt het vaak aangehaald. Het is een populair vers om aan te halen, maar binnen de context is het moeilijk te weten wat het op dit punt zou hebben betekend voor de gemiddelde Jood die het zong.

Waarom deze uitspraak op dit punt in de psalm wordt gedaan, is niet duidelijk. Wel is deze uitspraak in deze context bijzonder relevant voor Jezus. Hij zegt vervolgens:

Ik zal de beker van het heil heffen en de Naam van de HEERE aanroepen. Mijn geloften zal ik aan de HEERE nakomen, nu, in de tegenwoordigheid van al Zijn volk.

PSALMEN 116:13-14

Met andere woorden: „Ik ga doen wat Ik beloofd heb te doen.” Hij zal namelijk naar het kruis gaan. En dan wordt in dat verband gezegd:

Kostbaar in de ogen van de Heer is de dood van Zijn heiligen.

Het Engelse 'saints' kan als 'heiligen' of 'heilige mensen' worden weergegeven. Jezus was beslist een van Gods heiligen, alleen was Hij dé Heilige. Deze woordverbinding is in de HSV minder zichtbaar, omdat die hier 'gunstelingen' gebruikt. Dat God deze dood van grote waarde achtte, dat deze dood kostbaar is in Gods ogen, zou voor Jezus veel betekenis hebben gehad, omdat Hij wist dat Hij de volgende dag zou sterven.

Och HEERE, voorzeker, ik ben Uw dienaar, ik ben Uw dienaar,
een zoon van Uw dienares; U hebt mijn boeien losgemaakt.

PSALMEN 116:16

In Jesaja wordt vaak naar Jezus, of de Messias, verwezen als de Knecht van de Heere. De Knecht van de Heere is in Jesaja vaak een verwijzing naar Christus, zoals we zullen zien wanneer we Jesaja bestuderen.

Het taalgebruik kan louter toevallig zijn. Maar toen de engel aan Maria verscheen en haar vertelde dat ze een zoon zou krijgen, zei ze:

Maria zei: Zie, de dienares van de Heere, laat met mij geschieden
overeenkomstig uw woord. En de engel ging van haar weg.

LUKAS 1:38

Ze sprak over zichzelf als de dienstmaagd van de Heere. Jezus zingt nu:

Ik ben Uw dienaar, ik ben de zoon van Uw dienares, en zo had Maria
zichzelf beschreven.

De daaropvolgende uitspraak, 'U hebt mijn boeien losgemaakt', is waarschijnlijk opnieuw een verwijzing naar de opstanding, het losmaken van de banden van de dood.

Ik zal U een offer van dankzegging brengen en de Naam van de
HEERE aanroepen. Mijn geloften zal ik aan de HEERE nakomen,
nu, in de tegenwoordigheid van al Zijn volk,

PSALMEN 116:17-18

wat Hij ook in vers 14 zei.

in de voorhoven van het huis van de HEERE, in uw midden,
Jeruzalem. Halleluja!

PSALMEN 116:19

17

Jezus vervult Zijn gelofte in Jeruzalem

Nu zegt Hij:

Ik zal de beker van het heil heffen en de Naam van de HEERE aanroepen. Mijn geloften zal ik aan de HEERE nakomen, nu, in de tegenwoordigheid van al Zijn volk.

PSALMEN 116:13-14

wat voor Jezus, in elk geval bij die gelegenheid, zou verwijzen naar het volledig uitvoeren van wat Hij beloofd had te doen, wat Hij van plan was te doen, wat Hij en de Vader waren overeengekomen. Wanneer een gewone Jood zijn geloften nakwam, betekende dat eenvoudig dat hij God een of andere belofte had gedaan en die gestand deed. Maar Jezus had die avond een bijzondere belofte die Hij zou nakomen: Hij zou Zijn leven geven voor de zonden van de wereld.

Door in die ene psalm tweemaal te zeggen:

Ik zal nu mijn geloften aan de Heer nakomen in het bijzijn van het volk, zou Jezus dus denken aan het feit dat Hij voor de ogen van iedereen naar het kruis zou gaan. En er staat:

In de voorhoven van het huis van de Heer, midden in jou, Jeruzalem.

Dat wil zeggen: daar, in Jeruzalem, in Gods stad, vlak bij de voorhoven van het huis van God. Daar kwam Jezus uiteindelijk Zijn geloften na. Daar werd Jezus gekruisigd.

Dat is ironisch, want juist de plaats waarvan de inwoners Hem als hun Koning hadden moeten aannemen, is de plaats waar Hem uiteindelijk het leven werd ontnomen. In de voorhoven van het huis van de Heere is Hij in feite berecht en door de hogepriester veroordeeld. In Jeruzalem, of net buiten de muren van Jeruzalem, is Hij daadwerkelijk veroordeeld en vermoord.

Jezus had dat zelfs gezegd. Toen de Joden Hem probeerden over te halen naar Jeruzalem te komen, waar ze Hem in hun greep konden krijgen, zei Hij:

Intussen moet Ik heden en morgen en de dag daarna reizen. Het gaat immers niet aan dat een profeet omkomt buiten Jeruzalem.

LUKAS 13:33

waarmee Hij aangaf dat profeten telkens wanneer ze naar Jeruzalem komen, worden gedood. Hij gaf aan dat Hij daarheen kwam, aangezien Hij moest sterven. Ze hoefden Hem niet te dwingen daarheen te komen. Hij ging erheen en zij zouden Hem doden.

Maar ironisch genoeg zei Hij:

God verhoede dat een profeet ergens anders dan in Jeruzalem sterft.

Dat is juist de ene plaats waar je zou denken dat een profeet aanvaard zou worden, want daar wonen zijn mensen. Maar daar stierven ze allemaal. En daar zou Jezus ook Zijn geloften betalen en sterven.

18

Psalm 117 en de redding van de heidenen

Psalm 117 heeft maar twee verzen. Het is waarschijnlijk het kortste hoofdstuk in de Bijbel. Maar hoewel het maar twee verzen heeft, krijgt een daarvan een eervolle vermelding in het Nieuwe Testament. Het is verbazingwekkend dat een psalm die vanwege zijn lengte onbeduidend lijkt, toch behoort tot de weinige psalmen die in het Nieuwe Testament worden aangehaald.

Het eerste vers wordt door Paulus aangehaald in het Nieuwe Testament, in Romeinen 15:11. Hij haalt het aan omdat er staat:

En verder: Loof de Heere, alle heidenvolken, en prijs Hem, alle volken!

ROMEINEN 15:11

wat betekent: alle heidenen. Paulus haalt dit in Romeinen 15:11 aan als onderdeel van een reeks citaten. Hij geeft een reeks citaten, volgens mij vier of vijf verzen achter elkaar uit het Oude Testament, waarin op de een of andere manier naar de heidenen wordt verwezen. Paulus probeert namelijk vanuit de Schrift te onderbouwen dat de heidenen binnenkomen om samen met de Joden God te prijzen in het lichaam van Christus. Dat is het behoud van de heidenen. Daarom haalt hij dit vers aan, naast andere verzen.

Loof de HEERE, alle heidenvolken; prijs Hem, alle natiën.

PSALMEN 117:1

Dat wil zeggen: ook de heidenen zullen God prijzen.

Want Zijn goedertierenheid is machtig over ons; de trouw van de HEERE is voor eeuwig. Halleluja!

PSALMEN 117:2

Er is niet veel reden om commentaar te geven op vers 2. Het lijkt zo sterk op de uitspraak die ik eerder heb besproken:

de waarheid van de Heer blijft eeuwig bestaan. Of:

Zijn genade en Zijn trouw blijven eeuwig bestaan. Het is een veelvoorkomende lofprijzing van God in het Psalter. Het is niet erg nodig om hier verder commentaar op te geven.

Om verder te lezen

Alle bijbelteksten die in deze lezing aan bod komen, in de volgorde waarin ze gebruikt zijn.

- Psalmen 113:6
- Psalmen 113:9
- Hebreëën 12:2
- Psalmen 114:8
- 1 Korinthe 10:4
- Psalmen 114:1-2
- Psalmen 114:2-3
- Psalmen 114:4-5
- Psalmen 114:5-6
- Psalmen 114:7
- Lukas 19:43-44
- Lukas 22:19
- Lukas 22:20
- Psalmen 115:1-3
- Mattheüs 26:39
- Johannes 8:50
- Psalmen 115:1
- Psalmen 115:3
- Jesaja 53:10
- Psalmen 115:4-7
- Psalmen 115:8
- 2 Korinthe 3:18
- Psalmen 115:9-11
- Psalmen 115:11
- Psalmen 115:12-13
- Psalmen 115:14-15
- Psalmen 115:16
- Markus 6:5-6
- Psalmen 78:41-42
- 2 Timotheüs 2:12

- Mattheüs 6:9-10
- Psalmen 115:17-18
- Psalmen 116:1-9
- Psalmen 116:3
- Psalmen 116:8
- Psalmen 116:10
- Psalmen 116:9
- Psalmen 116:11-12
- Psalmen 116:13
- Lukas 22:17
- Johannes 18:11
- Psalmen 116:14-15
- Psalmen 116:13-14
- Psalmen 116:16
- Lukas 1:38
- Psalmen 116:17-18
- Psalmen 116:19
- Lukas 13:33
- Romeinen 15:11
- Psalmen 117:1
- Psalmen 117:2

Lezing © Steve Gregg / The Narrow Path. Nederlandse vertaling © 2026 Vers voor Vers. De bijbeltekst in deze uitgave is ontleend aan de Bijbel in de Herziene Statenvertaling, © 2010/2016 Stichting HSV.